

EGRI PETRA

Ellendivat a '80-as évek Magyarországn

„Vannak például egyes nyugati divatok, amelyek bizonyos mértékig nálunk is hatottak, más divatok pedig a hazai talajon is kitermelődtek. Ezek egyike a cinizmus és a közöny a közéleti kérdésekkel szemben. Nyugaton ez párosul a vadnyugatinadrág-viselettel meg a hosszú hajjal, a borotválkozás elhagyásával. [...] A vadnyugati nadrágokkal meg a hajviselettel, meg a szakállal nem akarok foglalkozni. [...] Azon kívül van a világon divat is, és azzal valamiféleképpen haladni kell. Persze ennek is megvannak a maga civilizált normái és ehhez ragaszkodni kell. Ami itt fontos, az az, hogy a párt, az ifjúsági szövetség nem divattervező cég, és nem fodrászipari ktsz, és nem kell az ilyesmivel foglalkoznia.” – fogalmazta meg a divattal kapcsolatos reflexióit Kádár János 1967-ben, a júliusi KISZ Kongresszuson való felszólalása alkalmával. Az előadás egy olyan magyar példát helyez a fókuszába, mely a kádári hatalom által erősen kontrollált időszakban bontakozott ki, s vélhetően különleges helyet foglal el a divatperformanszok történetében. Király Tamás divatelőadásai megtestesítettek egyfajta forradalmi esztétikát, így könnyen a rendszerkritika eszközévé válhattak. Álláspontom szerint a politikai hatalom számára a divatvilág ezen különös szelete megfoghatatlannak tűnt – a neoavantgárd szubkultúra diskurzusában alkotó Király Tamás divatperformanszainak befogadásához természetesen szükséges volt valamiképpen ismerni a szubkultúra sajátos utalásrendszerét, ennek hiányában értelmezési problémákkal nézett szembe a befogadó – továbbá műfajilag besorolhatatlan volt, így a betiltásukat a rendszer egyfelől nem tartotta lényegesnek, másfelől kiváló lehetőséget nyújtott arra, hogy prezentálja a Nyugat felé, hogy Magyarország egy megengedő ország. Király divatelőadásai egyszerre voltak színházi előadásszerűek és divatbemutatók, ravasz kódolási rendszerüknek köszönhetően mégis a hatalom által megkonstruált szocialista jó ízléssel szemben is képesek voltak fellépni. Az előadás a korabeli női magazinokban megjelent írások és fotók elemzésére támaszkodik.